
**Alcoholvergiftigingen en
ongevallen met alcohol bij
jongeren van 10 tot en met 24
jaar**

H. Valkenberg

Uitgegeven door
Stichting Consument en Veiligheid
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam

maart 2013

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. Consument en Veiligheid aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien de tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

1

Inleiding

1.1

Aanleiding

Naar aanleiding van vragen van Brandpunt is een analyse gedaan naar Spoedeisende Hulp-behandelingen naar aanleiding van alcoholvergiftigingen en ongevallen waarbij alcohol betrokken was, bij jongeren in de leeftijd van 10-24 jaar.

1.2

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de gebruikte registratiesystemen, de gehanteerde selectie en de analyse. In hoofdstuk 3 staan de resultaten van de analyse.

2

Methode

2.1

Registratiesystemen

Voor de analyse is gebruik gemaakt van het Letsel Informatie Systeem.

2.1.1

Letsel Informatie Systeem

In het Letsel Informatie Systeem (LIS) van Consument en Veiligheid staan slachtoffers geregistreerd die na een ongeval, geweld of automutilatie zijn behandeld op een Spoedeisende Hulp (SEH) afdeling van een selectie van ziekenhuizen in Nederland. Deze ziekenhuizen vormen een representatieve steekproef van ziekenhuizen in Nederland met een continu bezette SEH-afdeling. Dit maakt een schatting van cijfers op nationaal niveau mogelijk.

2.2

Selectie en analyse

De analyse in LIS is uitgevoerd over de jaren 2007 tot en met 2011. De trendgegevens uit LIS betreffen een tienjaars-periode, namelijk de periode 2002-2011. SEH-behandelingen naar aanleiding van zelfbeschadiging zijn niet in de analyse meegenomen. De gepresenteerde gegevens betreffen jaarlijkse gemiddelde aantallen en percentages en aantallen en percentages per jaar. Door afronding kan het voorkomen dat het totaal in een tabel afwijkt van de som van de afzonderlijke aantallen.

3

Resultaten

3.1

Alcoholvergiftigingen

Jaarlijks worden gemiddeld 2.500 jongeren in de leeftijd van 10 tot en met 24 jaar behandeld op een Spoedeisende Hulp-afdeling naar aanleiding van een alcoholvergiftiging. In het laatste jaar, 2011, lag dit aantal op 3.100.

Bijna evenveel jongens (53%) als meisjes komen met een alcoholvergiftiging op de SEH-afdeling. Eén op de tien is jonger dan 15 jaar, en ruim de helft (57%) is tussen de 15 en 20 jaar oud (tabel 1). Bij één op de vijf vergiftigingen is bekend dat er sprake is van een combinatie van alcohol met drugs (20%) of met geneesmiddelen (<1%, suïcidepogingen zijn geëxcludeerd). Drieënveertig procent van de SEH-bezoekers met een alcoholvergiftiging wordt na SEH-behandeling opgenomen in het ziekenhuis.

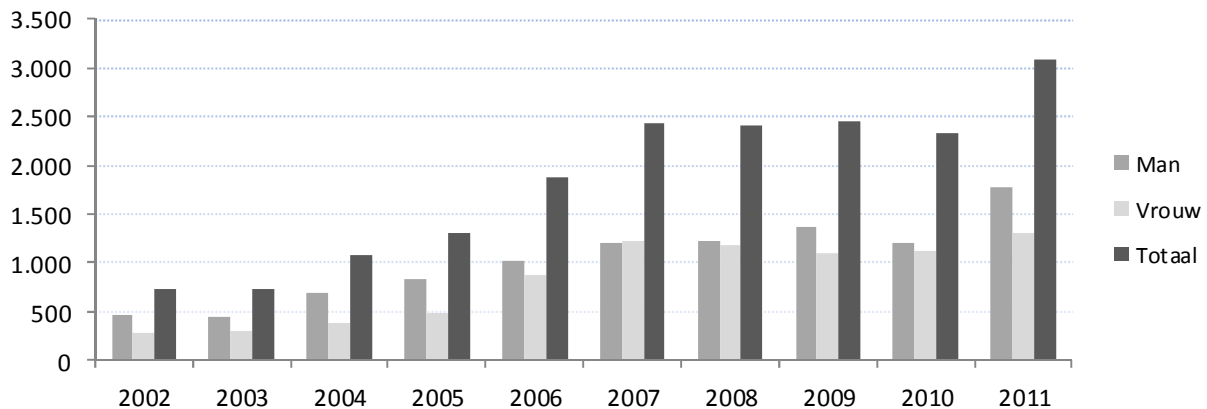
Tabel 1 Jaarlijks aantal SEH-behandelingen n.a.v. een alcoholvergiftiging, naar leeftijdscategorie en geslacht

	Jongens		Meisjes		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
10-14 jaar	90	7	150	13	240	10
15-19 jaar	780	58	680	57	1.500	57
20-24 jaar	480	35	360	30	840	33
Totaal	1.400	100	1.200	100	2.500	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2007-2011, VeiligheidNL

Het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van een alcoholvergiftiging bij 10-24-jarigen is in de periode 2002-2011 gestegen van minder dan duizend in 2002 tot meer dan 3.000 in 2011 (figuur 1). De stijging in 2011 lijkt voornamelijk veroorzaakt door de stijging in alcoholvergiftigingen bij jongens van 15-19 jaar.

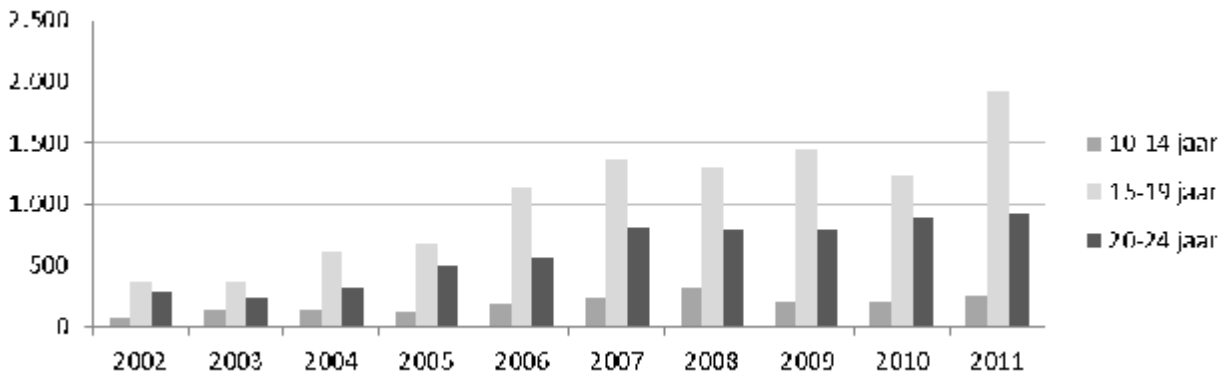
Figuur 1 Trend in aantal SEH-behandelingen n.a.v. alcoholvergiftiging, 10-24 jaar

Bron: Letsel Informatie Systeem 2002-2011, VeiligheidNL

De leeftijdsgroep waarin de meeste alcoholvergiftigingen voorkomen is de groep 15-19 jaar. Het aantal alcoholvergiftigingen in die leeftijdsgroep is in de periode 2002-2011 meer dan verviervoudigd, van minder dan 400 in 2002 tot 1.900 in 2011. In de twee andere leeftijdscategorieën is het aantal alcoholvergiftigingen ook fors gestegen sinds 2002. Echter, voor die leeftijden lijkt de stijging meer te stabiliseren (figuur 2).

Figuur 2 Trend in SEH-behandelingen n.a.v. alcoholvergiftiging, naar leeftijd

Bron: Letsel Informatie Systeem 2002-2011, VeiligheidNL

3.2 Alcoholgerelateerde ongevallen

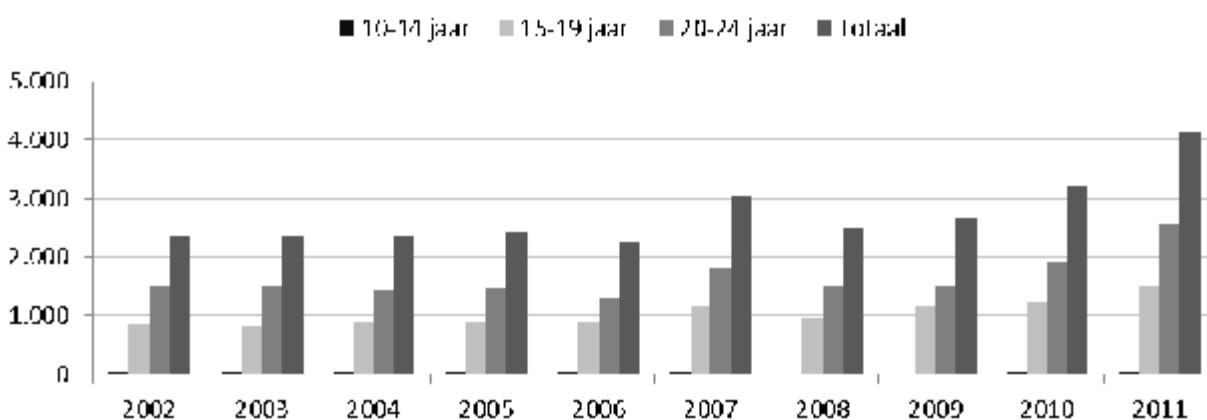
Naast alcoholvergiftigingen kan alcoholgebruik ook geregeld aanleiding geven voor het ontstaan van letsel door een ongeval waarmee slachtoffers voor behandeling op een SEH-afdeling komen. Voorbeelden hiervan zijn een val van een fiets na alcoholgebruik, of letsel als gevolg van geweld na alcoholgebruik, hetzij als

aanstichter of als slachtoffer van iemand die gedronken heeft. Onderzoek toont aan dat alcohol het risico op een ongeval vergroot, voornamelijk door verminderde coördinatie, reactiesnelheid of door concentratieverlies. Jaarlijks worden 3.100 personen tussen 10 en 25 jaar behandeld op een SEH-afdeling voor een ongeval of geweldpleging waarbij voor zover bekend alcohol betrokken was. In vier op de vijf gevallen gaat het om een man. De meerderheid van de slachtoffers – zes op de tien - is tussen de 20 en 25 jaar. In bijna één op de vijf gevallen (18%) was er sprake van geweldpleging

Registratie van alcoholgebruik dat vooraf ging aan ongevallen of geweldpleging is echter problematisch, omdat bij bezoek aan een SEH-afdeling niet systematisch aan de patiënten gevraagd wordt of er voorafgaand aan het ongeval alcohol gedronken is. De rol van alcohol bij een ongeval wordt in principe slechts dan geregistreerd als de patiënt dit vermeldt, of als de arts het relevant vindt in verband met de medische behandeling. Als gevolg hiervan zullen de aantallen ongevallen met alcohol in LIS de ondergrens van het werkelijke aantal aangeven. Aanvullend onderzoek wijst uit dat in de regel bij jongeren in deze leeftijdsgroep in bijna tien keer zoveel SEH-behandelingen alcohol betrokken is als op de SEH-afdeling wordt geregistreerd.

Het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van ongevallen waarbij alcohol betrokken was is sinds 2002 bijna verdubbeld: van rond de 2.400 in 2002 tot meer dan 4.000 in 2011. De stijging was ongeveer even groot voor de leeftijdscategorieën 15-19 jaar en 20-24 jaar. Met name de laatste jaren is de stijging duidelijk (figuur 3). Hierbij moet worden aangetekend dat deze trend gegevens betreft uit het Letsel Informatie Systeem, en er dus een onderregistratie van jaarlijkse SEH-behandelingen waar alcohol bij betrokken was is geanalyseerd.

Figuur 3 Trend in SEH-behandelingen n.a.v. ongevallen waarbij alcohol betrokken was, naar leeftijd

Bron: Letsel Informatie Systeem 2002-2011, VeiligheidNL

2013.037/10.0029/VeiligheidNL/05-03-2013